

XXV. ÉVFOLYAM 8. SZÁM 2015.

ZeneSzó

A MAGYAR KÓRUSOK ÉS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE - KÓTA LAPJA

KODÁLY ZOLTÁN VII. MAGYAR KÓRUSVERSENY
BUDAPEST, 2015. NOVEMBER 19-22.

2015 - A 8. szám tartalomjegyzéke:

Címlap: KODÁLY ZOLTÁN VII. MAGYAR KÓRUSVESENY NYITÓHANGVERSENYE 2015.

A Kórusversenyen készült felvételeket Thaler Tamás készítette

Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusverseny eredményei 2015	3-5. oldal
Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusverseny nyitóhangversenye az Olasz Kultúrintézetben (Márkusné Natter-Nád Klára)	6. oldal
Kollár Éva ünnepi köszöntője a kórusverseny nyitóhangversenyén	7. oldal
Aranyeső a Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusversenyen (Kocsis Klára)	8-9. oldal
Dr. Hoppál Péter köszöntője a Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusversenyen	9-10. oldal
Önkéntes szervezők a Kórusversenyen (- szerk.-)	10. oldal
70 éves a Pécsi Bartók Béla Férfikar (Kertész Attila)	11-12. oldal
40 éves a Cantemus - Jubileumi koncert a Vigadóban (Nagy Márta)	12-13. oldal
200 éve született Mosonyi Mihály (Demény Sarolta)	13-14. oldal
NépZeneSzó	
A 23. HAL - Hajnal Akar lenni Kárpátmedencei Népdalversenyen (Birinyi József)	15. oldal
1956 emlékezete - Berkesi Sándor ünnepi beszéde a vésztői 56-os megemlékezésen	16-18. oldal
Egy kis technika... 116. (Dr. Bruckner Adrienne)	19. oldal

Hátlap: KODÁLY ZOLTÁN VII. MAGYAR KÓRUSVESENY képekben

KÖSZÖNTJÜK SZÜLETÉSNAPIJÁN:

KOLLÁR ÉVA Liszt-díjas karnagyot (1945. 10. 17.)

TILLAI AURÉL Liszt-díjas karnagyot zeneszerzőt (1930. 11. 30.)

Sok szeretettel gratulálunk,
további munkájukhoz jó egészséget kívánunk!

ÉVFORDULÓK:

90 éve született VAVRINEC BÉLA zeneszerző (1925. 11. 18. - 2004. 11. 09.)

95 éve született PALLOS BÉLA karnagy (1920. 11. 30. - 2009. 11. 12.)

110 éve született FARKAS FERENC zeneszerző (1905. 12. 15. - 2000. 10. 12.)

120 éve született PAUL HINDEMITH zeneszerző (1895. 11. 16. - 1963. 12. 27.)

15 éve hunyt el LEGÁNY DÉNES zeneszerző (1965. 05. 14. - 2000. 12. 20.)

15 éve hunyt el NAGY OLIVÉR zeneszerző (1912. 09. 24. - 2000. 10. 12.)

15 éve hunyt el SERÉNYI EMMA karnagy (1916. 12. 01. - 2000. 10. 07.)

*Minden Kedves Olvasónknak Áldott
Karácsonyt és Szedményes, Békés Új Esztendőt
kívánunk szeretettel 2015 Karácsonján!*

a KÓTA vezetősége és a ZeneSzó szerkesztősége

ZeneSzó

A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA - lapja XXV. évfolyam. A szerkesztőbizottság elnöke: Márkusné Natter-Nád Klára
Tagjai: Kéry Mihály, Nógrády László, Ruthner Judith, Vajna Katalin, Vass M. Katalin Főszerkesztő: Vadász Ágnes
A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.
A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közölték nem használhatók fel.
Kiadja: A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA. Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtítkárné
A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.
Előállítja: Gál Béla 2112 Veresegyház, Fő út 84. E-mail: aslreklam@gmail.com Tel.: (+36-30) 250-2416
HU ISSN 1215-0436
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél.
E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Fax: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444
Egy példány ára 300,- Ft Előfizetési díj egy évre 3000,- Ft (10 szám)

nka
Nemzeti Kulturális Alap

KODÁLY ZOLTÁN VII. MAGYAR KÓRUSVESENY EREDMÉNYEI 2015.

B kategória

KICSINYEK KÓRUSA ÉS GYERMEKKAROK

RÁCZ EDIT GYERMEKKAR - karnagy: Takács Edit, 82 pont EZÜST minősítés

KÜLÖNDÍJ: CD csomag, felajánlók: Kertész Attila, Kollár Éva, Szebellédi Valéria, Tillai Aurél, Lakner Tamás, Kölcsey Kórus és Baráti Köre Egyesület

Férfikarok

PADRAGI BÁNYÁSZ FÉRFIKÓRUS - karnagy: Kanyárné Grünvald Petra, Gröberné Adorján Renáta, 81 p. EZÜST min.

KÜLÖNDÍJ: A Magyar Kodály Társaság különdíja Szemők Zsuzsanna szobrászművész Kodály-plakettje a kórus részére.

Vegyescarok

HUNYADI VÉNDIÁK KÓRUS - karnagy: Sebestyénne Farkas Ilona, 91 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: A Nemzeti Filharmonikusok Különdíja: 20 db tiszteletjegy 2015. november 27-én, a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben tartandó hangversenyre. Műsoron: Mahler: III. (d-moll) szimfónia Vezényel: Günter Neuhold Közreműködik: Schöck Atala, Nemzeti Énekkar Nőkara, a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Gyermekkórusa karigazgató: Sapszon Ferenc.

VIKÁR BÉLA KÓRUS - karnagy: Ludmány Géza, 92 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem különdíja, 50 000 Ft-os kottavásárlási utalvány, levásárolható az Editio Musica Budapest Zeneműkiadónál és a Kontrapunkt Zeneműkiadónál.

SZTE-ZMK VOX UNIVERSITATIS SZEGEDIENSIS ÉNEKKARA - karnagy: Cseri Zsófia, 95 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: Lantos Rezső Alapítvány különdíja, Lantos Rezső Karnagyi díj, 30.000 Ft-os A Kodály versenyen kiemelkedő teljesítményt nyújtó Cseri Zsófia karnagy részére.

A kategória

KICSINYEK KÓRUSA

ÁDÁM JENŐ GYERMEKKAR - karnagy: Alpárné Baranyai Rita, Szalay Katalin, 90,5 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: "Püski Könyvesház különdíja könyvcsomag a kórus részére.
A 19. Europa Cantat Pécs 2015 különdíja 2 db Songbook (Énekeskönyv) "

PANNONIA SACRA KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA KICSINYEK KÓRUSA - karnagy: Blazsek Andrea, 91,8 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: CD csomag, felajánlók: Kertész Attila, Kollár Éva, Szebellédi Valéria, Tillai Aurél, Lakner Tamás, Kölcsey Kórus és Baráti Köre Egyesület

NAPSUGÁR GYERMEKKAR - karnagy: Szőke Rita, 95,4 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: Kölcsey Kórus és Baráti Köre Egyesület különdíja: CD csomag és Terényi Ede kóruskötet

Kicsinyek kórusa

ANDOR ILONA GYERMEKKAR - karnagy: Tamási Kinga, 82,9 pont EZÜST minősítés

KÜLÖNDÍJ Az Editio Musica Budapest Zeneműkiadó különdíja: kottacsomag a karnagy részére.

GÖDÖLLŐI ERKEL FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA GYERMEKKARA - karnagy: Somogyiné Kovács Andrea, 86,9 pont EZÜST minősítés

KÜLÖNDÍJ: "Püski Könyvesház különdíja könyvcsomag a kórus részére. Valamint A Debreceni Egyetem Zeneművészeti

Kar különdíja, meghívás a 2016. március 11-12. között rendezendő Bárdos Szimpóziumra Somogyiné Kovács Andrea karnagy részére”

JUBILATE NAGYKÓRUS - karnagy: Dávid Krisztina, 93,7 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: Kardos Pál Alapítvány 100 000 Ft-os különdíja a legeredményesebb általános iskolai kórus részére.

Leánykarok

SZENT ISTVÁN KIRÁLY ZENEMŰVÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA NŐIKARA - karnagy: Tőkés Mária Tünde, 94,2 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: A Zeneakadémia Alapítvány öt hónapra szóló karnagi ösztöndíja, 100 000 Ft, kortárs mű kimagasló előadásáért Tőkés Mária Tünde karnagy részére.

Ifjúsági vegyeskar

VIRÁG BENEDEK IFJÚSÁGI VEGYESKAR - karnagy: Cseke József, 82,3 pont EZÜST minősítés

KÜLÖNDÍJ: CD csomag, felajánlók: Kertész Attila, Kollár Éva, Szebellédi Valéria, Tillai Aurél, Lakner Tamás, Kölcsey Kórus és Baráti Köre Egyesület

BETHLEN GÁBOR ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM CANTICUM BONUM VEGYESKARA - karnagy:

Stimecz András, 83,5 pont EZÜST minősítés

KÜLÖNDÍJ: A Balassi Kiadó különdíja: könyvcsomag Stimecz András karnagy részére.

TELEKI BLANKA GIMNÁZIUM VEGYESKARA - karnagy: Auth Ágnes, 90,8 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: “Argumentum Kiadó különdíja könyvcsomag a kórus részére.

Illetve a 19. Europa cantat Pécs 2015 különdíja 2 db Songbook (Énekeskönyv) “

ÖÖTVÖS GIMNÁZIUM VEGYESKARA - karnagy: Lánczky Edit, 97,5 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: A Kecskeméti Kodály Intézetért Alapítvány 100 000 Ft-os különdíja a Kodály-mű (Csata dal) kimagasló előadásáért a kórus részére. A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA különdíja, 100.000-Ft Lánczky Edit karnagynak

Énekegyüttes / Kamarakórus

HARMÓNIA ÉNEKEGYÜTTES - karnagy: Imre Lajosné Ivánfi Márta, 83,6 pont EZÜST minősítés

KÜLÖNDÍJ: CD csomag, felajánlók: Kertész Attila, Kollár Éva, Szebellédi Valéria, Tillai Aurél, Lakner Tamás, Kölcsey Kórus és Baráti Köre Egyesület

FAMILY SINGERS ÉNEKEGYÜTTES - karnagy: Tóth Vilmos, 88,5 pont EZÜST minősítés

KÜLÖNDÍJ: Argumentum Kiadó különdíja könyvcsomag a kórus részére.

MUSICOLORE ÉNEKEGYÜTTES - karnagy: Radics Éva, 90,2 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: Argumentum Kiadó különdíja könyvcsomag a kórus részére.

ESZTERHÁZY KÁROLY FŐISKOLA KAMARAKÓRUSA, Eger - karnagy: Kabdebó Sándor, 91,1 pont ARANY min.

KÜLÖNDÍJ: Az Editio Musica Budapest Zeneműkiadó különdíja: kottacsomag a karnagy részére.

GREENTETT ÉNEKEGYÜTTES - karnagy: Szűcs Magdaléna, 92,5 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: Pécsi Nevelők Háza Egyesület különdíj az énekegyüttesnek, meghívás a 23. Pécsi Nemzetközi Kamarakórus Versenyre, 2016. május 13-16. között, melynek keretében a rendező, a Nevelők Háza Egyesület biztosítja a díjazott kórus részvételi díjának 50 %-át.

ESZTERHÁZY KÁROLY FŐISKOLA NŐIKARA - karnagy: Kabdebó Sándor, 92,6 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: “Az Editio Musica Budapest Zeneműkiadó különdíja: kottacsomag a karnagy részére. Valamint a Kölcsey Kórus és Baráti Köre Egyesület különdíja: CD csomag és Terényi Ede kóruskötet”

CAPPELLA QUINQUEECCLESIENSIS - karnagy: dr. Keresztes Nóra, 92,8 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: A Balassi Kiadó különdíja: könyvcsomag dr. Keresztes Nóra karnagy részére

Valamint a Kölcsy Kórus és Baráti Köre Egyesület különdíja: Terényi Ede kóruskötet.

TUTTI CANTABILE - karnagy: Lániczky Edit, 97,1 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: A Kecskeméti Kodály Intézetért Alapítvány 50 000 Ft-os különdíja Kodály-mű (Norvég Leányok) kimagasló előadásáért Lániczky Edit karnagy részére

Vegyescarok

MOHOLY-NAGY MŰVÉSZETI EGYETEM, MOMENTO KÓRUSA - karnagy: Sziklás Tünde, 80,5 pont EZÜST minősítés

KÜLÖNDÍJ: Argumentum Kiadó különdíja könyvcsomag a kórus részére

BUDAPESTI VÁNDOR KÓRUS - karnagy: Németh Zsuzsanna, 87,1 pont EZÜST minősítés

KÜLÖNDÍJ Püski Könyvesház különdíja könyvcsomag a kórus részére

CONCORDIA VEGYESKAR - karnagy: Stubendek István, 92 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: A Magyar Kodály Társaság különdíja Szemők Zsuzsanna szobrászművész Kodály-plakettje a kórus részére

KECSKEMÉTI CANTUS NOBILIS KÓRUS - karnagy: Laczkó János, 93,6 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: Debreceni Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny különdíja Laczkó János karnagy részére, a Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusversenyen nyújtott teljesítményéért meghívás a 2016. július 6–16 között Debrecenben rendezendő Bartók Béla Nemzetközi Karnagy Mesterkurzusra. A kurzus aktív résztvevői – Peter Broadbent (GBR) és Szabó Sipos Máté irányításával – a Kodály Kórus Debrecen együttesével dolgozhatnak együtt. A kurzus magába foglalja a Bartók Béla XXVII. Nemzetközi Kórusverseny programjait is. A különdíjas karnagy számára az adományozó biztosítja a képzés és az ellátás költségeit

VOX HUMANA ÉNEKKAR - karnagy: Sándor Bence, 94 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: Az 20. EUROPA CANTAT Tallin 2018 fesztivál különdíja, meghívás a XX. EUROPA CANTAT Nemzetközi Kórusfesztiválra, Tallin, 2018. július 27 - augusztus 5. Sándor Bence karnagy részére.

PRELUDE KÓRUS - karnagy: Kabdebó Sándor, 96,9 pont ARANY minősítés

KÜLÖNDÍJ: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem különdíja, 50 000 Ft-os kottavásárlási utalvány, levásárolható az Editio Musica Budapest Zeneműkiadónál és a Kontrapunkt Zeneműkiadónál

A Magyar Kórusok Zenekarok Szövetsége – **KÓTA** 100 000 Ft-os **KÜLÖNDÍJA (közönségdíj)**.

Átadta: **Dr. Mindszenty Zsuzsanna**, a KÓTA elnöke.

NAGYDÍJ

A Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusverseny **NAGYDÍJA** 300 000 Ft a **PRELUDE KÓRUS** részére.

A díj felajánlója **Kodály Zoltánné Péczely Sarolta**. Átadta **Kodály Zoltánné Péczely Sarolta**.

A KODÁLY ZOLTÁN VII. MAGYAR KÓRUSVERSENY NYITÓHANGVERSENYÉT 2015. NOVEMBER 19-ÉN TARTOTTÁK BUDAPESTEN AZ OLASZ KULTÚRINTÉZET DÍSZTERMÉBEN

KODÁLY ZOLTÁN: SZÉKELY FONÓ

Óriási érdeklődés előzte meg e kivételes hangversenyt, Kodály Zoltán, Székely fonó című színpadi művének, koncertszerű előadását. Neves személyiségek vállalták a védnökséget. Fővédnök: *Balog Zoltán* miniszter, Védnökök: *Szőnyi Erzsébet*, Kossuth-díjas zeneszerző, a Nemzet Művésze, *Hoppál Péter*, kultúráért felelős államtitkár. Tiszteletbeli elnök: *Kodály Zoltánné Péczely Sarolta*. Jelen voltak a szakma kiváló képviselői, zeneszerzők, karnagyok, zenepedagógusok, énekesek, akik a kóruséneklést a magyar zenei élet egyik fontos területének vallják és tartják. A Magyar Kórusverseny megálmodója és megalapítója *Kollár Éva* Liszt-díjas karnagy üdvözölte köszöntőjében a megjelenteket.

Megtisztelő volt mindnyájunk számára a Miniszter Úr személyes jelenléte, aki sok feladata között időt szakított erre az alkalomra, mint a hangversenyt köszöntő szavai erre hangsúlyozottan utaltak. Saját élményeit elevenítette fel a tiszta éneklésről, kiemelve, hogy, kerülni kell a hamis és disszonáns hangokat. Szükség van a „tiszta hangra” de erről még sokakat kell meggyőzni az élmény erejével. – Kodály Zoltán szavait idézte: „*Mit kell tenni? Az iskolában úgy tanítani az éneket és zenét, hogy ne gyötrelmem, hanem gyönyörűség legyen a tanulónak, s egész életére beleoltsa a nemesebb zene szomját.*”

A Székely fonó a zeneirodalom legnagyobb szabású népdalfeldol-

gozása. Egyfelvonásos színpadi mű, daljáték. A mű 1924 és 1932 között készült. A zeneszerző a későbbi évtizedeken is dolgozott még a művön. Első bemutatója Budapesten az Operaházban, majd 1933-ban Milánóban volt. – A Székelyfonó egy erdélyi magyar faluban, annak egyetlen szobájában, egyetlen napon történik. A legfőbb szerepet vivő Háziasszony vendégei, asszonyok, lányok szövással-fonással töltik az estét, dallal, táncsal színesítve. Időnkint legények jelennek meg, megtréfálva az asszonynépet. Ám drámai fordulat következik be a Kérőt üldözik, menekülnie kell. A háziasszony egyedül marad bánatával, aggodalmával. A visszatért vendégek vidám játékokkal vigasztalják. A Görög Ilona ballada történetének befejezéseként végül jóra fordul minden, a Kérő megszabadult, és a vendégek énekkel,

táncsal kedveskednek az ifjú párnak. – Röviden így foglalhatjuk össze a mű történetét, amit a színpadi előadás tarka sokasága, szólisták, kórusénekesek, táncosok tesznek színessé, változatossá a színpadon. Így él az emlékezetében mindenkinek, aki ezt valaha is látta.

Ez alkalommal az ünnepi megnyitó hangversenyen koncertszerű előadásban nagylétszámú együttes szólaltatta meg Kodály Zoltán művét. Impozáns hatást keltett a kórusok bevonulása. *Fehér Anikó*, műsorvezető bemutatta a szereplőket. Háziasszony: *Ruszó Alexandra*, Kérő: *Szerdahelyi Pál*, Fiala legény: *Alagi János*, Szomszédasszony: *Vincze Klára*, Fiala leány: *Jakab Ildikó*, A nagyorrú bolha: *Böjte Sándor*.

Az énekkari együttesek, és karigazgatóik: **Musica Nostra Kórus**, *Mindszenty Zsuzsánna*, **Kodály Zoltán Férfikar**, *Pálinkás Péter*, **Vass Lajos Kamarakórus**, *Somos Csaba*. **Duna Szimfonikus Zenekar**. Vezényelt: *Somos Csaba*, Liszt-díjas karnagy.

Mindaz amit Kodály Zoltán a színpadi műben elképzelt és megkomponált, hatványozott erővel jelent meg a klasszikus oratórium előadásban. Látványmentesen a letisztult „tiszta hang”, amint azt a bevezetőben már hallottuk. Legfőbb énekes teljesítmény a Háziasszony szerepe, aki azt remekül alakította. Nagyon jó karakteres megformálásban adták elő a szólisták az Erdélyben gyűjtött különleges dalokat, balladákat. Öröm újra felsorolni néhányat: *Én elmentem a vásárra...*, *A rossz feleség*, *A csitári hegyek alatt...női-férfi ének váltakozásával*, *Az hol én elmenyek... Görög Ilona... Most jöttem Erdélyből...* Ám különösen kiemelkedett a végtelenül szomorú népdallal együtt megszólaló gyönyörű brácsaszóló. –*Te rózsám, te túl/ a málnás erdején/ én meg itten sírok / a bánat mezején – 1958-ban került e rész a Székelyfonóba. – Szőnyi Erzsébet szavait idézve: „Kodályné Emma asszony halála után, mint egy sirató, a magára maradt szerző szívbemarkoló bánatának tartózkodó kifejezése”.*

A kórus remek énekével kiválóan érzékeltette az események háttérét. A zenekar különböző dinamikai játékaival tökéletes partnere volt a szólistáknak, kórusnak, összkarnak.

A karmester Somos Csaba, magabiztos tudása, mesterien formálta a különböző szituációkat. A közönség képzeletében a zene hallatán megelevenedhetett a székely történet hangulata, játékosága, drámai feszültsége és végezetül az igazság diadala.

Őszinte köszönet illeti az előadókat a sok, jól összehangolt munkáért mely diadalra vitte Kodály művét. Felejthetetlen élményt nyújtott!

Márkusné Natter-Nád Klára

KOLLÁR ÉVA ÜNNEPI KÖSZÖNTŐJE

A KÓRUSVERSENY NYITÓHANGVERSENYÉN

**Tisztelt Kodály Zoltánné Asszony, tisztelt Miniszter Úr,
kedves Kollégáim, vendégek és kórusmuzsikusok!**

Énekeljünk, énekeljünk! – így kezdődik egy az egyik legszebb, leismertebb csángó népdalunk. Igen, ez a kis remekmű egy ékszer, ami életünk egyik legfontosabb örömforrására utal, a legértékesebb kincsünket idézi, hiszen énekelni nagyon jó. Emlékezzünk a Kalevala híres jelenetére, amikor Vejnemöjnen énekére még a természet is tánkra perdül:
„Még a fák is vigadoztak, mezőn tuskók táncot roptak...”

De az örvendező zsoltárok is erre biztatnak: **„Cantate Domino canticum novum...”**
Énekeljetek új dalt az Úrnak!

Ezt a szöveget szinte minden zeneszerző lelkesítő hangokba öntötte. Gondoljunk csak Claudio Monteverdi, vagy az olasz kortárs, Giuseppe Antonio Pitoni szárnyaló motettájára. Az utóbbinak kicsit világiasított szövege szépen kifejezi az éneklés lényegét:

*„Szálljon fel énekünk, úgy szálljon,
hogy dallam a szívnek új erőt adjon,
mert boldog, aki énekel vidáman,
hogy ha szívből jó a szép dal!”....*

/Zsolnay Ágoston kissé világiasított fordítása/

De egy pillanatra fordítsuk komolyra a szót: Babits Mihály: Zsoltár gyermekhangra c. versében ma is érvényes szavakkal önti ki szívét és fohászkodik:

**Az Úristen őriz engem,
mert az ő zászlóját zengem.**

**Hogy daloljak más éneket,
mint amit ő ajkamra tett?**

**Tőle, hozzá minden átkom:
hang vagyok az ő szájában.**

**Lázás hang talán magában:
kell a szent Harmóniában.**

**S kell, hogy az Úr áldja, védje,
aki azt éneкли: Béke.”**

Igen, a dal, – akár szárnyaló és boldog, akár elmélyülő gondolatok, érzések, vágyak kifejezése, – de a dal életünk legtermészetesebb kifejező eszköze.

Ne felejtsük el Kodály Zoltán „jeligéjét”, művészi és embernevelő vezéreszméjét:

A ZENE MINDENKIÉ!

Tehát: **Szálljon fel énekünk, úgy szálljon,**
*hogy dallam a szívnek új erőt adjon,
mert boldog, aki énekel vidáman,
hogy ha szívből jó a szép dal!”....*

A mai hangversenyünkkel megnyitjuk a kórusmuzsika ünnepét, a Kodály Zoltánról elnevezett, VII. Magyar Kórusverseny! Örömteli élményeket kívánok az énekeseknek és a hallgatóknak!

Legyen a zene mindenkié!

Budapest, 2015. november 19.

Kollár Éva

ARANYESŐ A KODÁLY ZOLTÁN VII. MAGYAR KÓRUSVERSENYEN

Kollár Éva karnagy, a KÓTA elnöke 21 évvel ezelőtt alapította a Kodály Zoltán Magyar Kórusversenyt. A mostani, VII. kórusverseny nagydíjas zsűrijének is tagja volt. A gálahangverseny után a verseny tapasztalatairól kérdeztük a karnagyot.

- Az idei rendezvény kivételesen magas színvonalú volt. Ezt mutatják az eredmények is, a kórusok kétharmada az elérhető három fokozatból a legmagasabbat, az arany minősítést érte el. Ez azt jelenti, hogy a harminc versenyzőből 20 együttes valóban magas művészi teljesítményt nyújtott. Közülük is kiemelkedő volt a **Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola Nőikara** (Tőkés Mária Tüne) 94,2, az **SZTE-ZMK Vox Universitatis Szegediensis Ének-kara** (Cseri Zsófia) 95, a **Prelude Vegyeskar** (Kabdebó Sándor) 96,9, a **Tutti Cantabile Énekegyüttes** (Lánczky Edit) 97,1 és az **Eötvös Gimnázium Vegyeskara** (Lánczky Edit) 97,5 pontra értékelt előadása.

Figyelemre méltóan magas fokú művészi munka és lelkesedés jellemezte **Lánczky Edit** és **Kabdebó Sándor** karnagyot. Két, illetve három kórossal is indultak a versenyen, és mindegyik együttesük nagyszerűen szerepelt. Lánczky Edit az Eötvös Gimnázium Vegyeskarával, és az együttesből fölnövő Tutti Cantabile Énekegyütessel is arany minősítést kapott. Ők érték el a verseny két legmagasabb pontszámát. Fantasztikus, élvezetes teljesítményt nyújtottak, és így mindkét együttes versenybe szállhatott a nagydíjért. Művészi teljesítményüket hatalmas siker koronázta. Kabdebó Sándor az egri Eszterházy Károly Főiskola Kamarakórusával és Nőikarával valamint a Prelude Vegyeskarral lépett föl. Mindegyik kórustól kiemelkedő, szép produkciót hallhattunk. **A nagydíjat végül a Prelude Vegyeskar nyerte, Kabdebó Sándor vezetésével**, előző kiváló szereplésük után, a végső megmérettetésben is elragadóan adták elő értékes műsorukat, és így elnyerték a verseny **fődíját**, sőt a **közönségdíjat** is. Mindkét karnagy kimagasló művészi munkát végzett, kivívták a szakma és a közönség őszinte elismerését.

- A többi kóruskategóriában hogy szerepeltek a résztvevők?

- Ha a versenykategóriákat értékeljük, elmondhatjuk, hogy a gyerekkórusok is nagyszerűen szerepeltek: a Kicsinyek Kórusa és a Gyermekkarok kategóriában 4 arany és 3 ezüst minősítést kaptak. Az Ifjúsági Kórusok között 3 arany és 2 ezüst talált gazdára, a Kamarakórusok és Énekegyüttesek magas színvonalát dicséri, hogy a résztvevők 6 arany és 2 ezüst oklevélnek örülhettek. Ki kell emelni a **Padragi Bányász Férfikart**, amely meghatóan szép előadásban mutatta be értékes műsorát. A vegyeskarok is különlegesen gazdag és magas színvonalú produkciót nyújtottak. A 9 együttes értékeléséből 7 arany és 2 ezüst minősítés kerekedett ki.

Visszanézve az elmúlt versenyekre, örömmel mondhatjuk, hogy nem csökkent az éneklőkedsz, és a kórusok ma is szívesen vállalják a fölkészüléssel járó sok áldozatot, mert érzik, hogy a közös erőfeszítés gyümölcseként, egy-egy szépen sikerült koncerten, eredményes versenyszereplésen életre szóló élményt kapnak. Ennek becses értékét a gyerekek is, és a felnőttek is érzik.

- Miért hozta létre 21 éve a Kodály Zoltán Magyar Kórusversenyt?

- A Kodály Zoltánról elnevezett Magyar Kórusverseny gondolatát nagyon régen, talán 23 éve kezdeményeztem a KÓTA Művészeti Bizottságában, amelynek akkoriban a vezetője voltam. Karnagykollegáim és akkori elnökünk, Baross Gábor karnagy lelkesen támogat-

tak, bár akkor még nem tudtuk, mennyi gondot, sokszor kétségbeejtő helyzetet kell vállalnunk. Ezek mindig az anyagi alapok hiánya miatt támadtak, hiszen egy országos rendezvényhez biztos forrás és ezek alapján működő, hozzáértő szervező csapat kell. Mindkettővel szerényen voltunk ellátva, mert titkársági munkatársaink anyagi alap hiányában egyre fogytak. Ilyenkor kollégáim lelkesedése, egyszerűtete pótolta a hiányokat. A verseny főlemelő, csodálatos pillanatait, a zenei élményeket átélve mindig kiderült, hogy igen, van értelme a hatalmas munkának. Az eredmények, a szárnyaló produkciók rendre bizonyították, hogy minden versenyen többszáz énekesnek, iskoláiknak, családjaiknak és az egész hallgatóságnak ünnepet varázsol a kórusmuzsika. Átérezhettük, hogy mennyi szellemi kincset tárunk föl, értékes hagyományt örökítünk a hangversenyek által. Énekeseink életét tesszük boldogabbá, mert egészséges önbecsülést és a legnemesebb értékek fölismerését adhatjuk nekik. A nemzeti kórusverseny létrejöttének első pillanatától soha többé nem volt kérdés, hogy kell-e ez a verseny, és hogy a sokszor elkeserítő helyzetben is szabad-e vállalni a megrendezést.

- Miben változott a kórusverseny a kezdettől máig?

- Talán két területen változott. Az egyik a jelentkező együttesek száma, amely ugyan csökkent, de az esemény színvonalának láttán nyugodtan állíthatjuk, hogy a kevesebb kórus ma kristályosabb, biztosabb zenei alapokkal jön a nemes megmérettetésre.

A másik terület a választott műsorok összeállítása. Erről elmondhatjuk, hogy ma már sokkal több kortárs, sőt fiatal zeneszerző műve szólal meg, mint korábban. Ez nagyon jó jel. Azt mutatja, hogy a zeneszerzők szívesen komponálnak kórusok számára, és azt is jelzi, hogy a karnagyok bátrabban választanak még ismeretlen, korábbi hagyománnyal nem rendelkező alkotásokat, ezzel saját zenei fantáziájuk is szabadabbá válik, és élővé teszik, fölpezdítik a magyar kórusrepertoárt.

A pártatlan megítélést szolgálja, hogy az utóbbi versenyeken mindig meghívtunk külföldi muzsikusokat a zsűribe. Ezt mindenképpen folytatni szeretnénk; ha lehet, úgy is, hogy nemcsak nagy tekintélyű határon túli kollégákat választunk, hanem magyarul nem tudó, távolabbról érkező jeles karnagyokat is. Azt is szem előtt tartjuk, hogy zeneszerzők is legyenek jelen a zsűriben, hiszen fontos, hogy

lássák, mit kér, mire képes a jól felkészült amatőr együttes. Ezzel szeretnénk enyhíteni a zeneszerető emberek és a zeneszerzők között sokszor érezhető távolságot.

– Ez a kórusverseny miben segítheti a hazai kóruséletet és az iskolai énekkortatást?

– Az utóbbi évtizedekben nehéz helyzet alakult ki az iskolai zenei életben és a kórusvilágban. Ezt a már-már tragikus állapotot magunk is szeretnénk föloldani. Eddig minden erőfeszítésünk ellenére csak a vigasztaló, de sikeres túlélés sikerült. Ez igazán virtuóz teljesítménynek számít, hiszen ilyen mostoha körülmények között az a csoda, hogy van zeneértő közönség, hogy az iskolák nagy részében még működik kórus, és a zeneszerető emberek nem hagyják elveszni évezredes hagyományainkat.

De Kodály Zoltánnak nem ez volt az álma! Azt akarta, hogy zengjen az iskola, hogy boldog emberek lehessünk a közös éneklés örömeiben. Ezért egész életét, zeneszerzői és zenepedagógiai munkásságát ennek a célnak szentelte. Hálásak vagyunk nagyszerű, biztató gondolataiért, és ezer köszönetet mondunk a lehetetlen helyzetben is állhatatosan dolgozó, missziós tevékenységet folytató énektanároknak és karnagyoknak, amiért megőrizték a magyar zenei élet becses kincsét, az amatőr kóruskultúrát. Nagy reményünk, hogy új fejezet kezdődhet ezen a területen, és ismét becsületet jelent majd énekelni, kórusba járni, áldozatot vállalni az ihlető közös muzsikálásért, és ezáltal sok ember életét megszépíteni. A Kodály Zoltán Ma-

gyar Kórusverseny mindig ezt a célt szolgálta, és reméljük, a jövőben is sikerrel teheti ezt.

– Egy ilyen nagyszabású eseményhez segítőtársak is kellenek. Kikre számíthattak az idei versenyen?

– Örömmel említjük, hogy a kórusverseny rendezőjeként kedves, fiatal segítők álltak hadrendbe, és komoly segítséget adtak a szervezőknek. Ők az ELTE Zenei Tanszékének hallgatói, *Mindszenty Zsuzsánna* karnagynak, a KÓTA elnökének tanítványai. Ehhez is és az egész szervezéshez szívből gratulálunk neki! Köszönetet mondunk a szervezet minden munkatársának, *Vadász Ágnes* főtárnak és a titkárság dolgozóinak, a Művészeti Bizottság tagjainak, *Hartyányi Judit* karnagynak és a bizottság vezetőjének, *Somos Csaba* karnagynak is, aki ragyogóan vezényelte a nyitó koncert előadásán Kodály Zoltán Székely fonóját. Hálásak vagyunk az Ifjúsági Bizottság vezetőjének, *Hraschek Katalin* tanárnőnek és kollégáinak, valamint a műsorvezetőknek, *Fehér Anikónak* és *Somogyváry Ákosnak*. Nagy örömünkre *Kodály Zoltánné Péczely Sarolta* is eljött, és vállalta a tisztelebeli elnökséget. Ünnepi pillanatokot éltünk át, amikor eljött *Szőnyi Erzsébet*, a KÓTA tisztelebeli elnöke, *Balog Zoltán* miniszter és *Hoppál Péter* államtitkár is, hiszen ők fővédnökséget vállaltak a nemzeti kórusverseny fölött. Hálásak vagyunk a támogatók sok adományáért, ez lehetővé tette, hogy a baráti hangulatú díjkiosztó ünnepségen minden együttes értékes zenei ajándékoknak, ösztöndíjnak vagy kotta- és CD-csomagnak örvendhessen.

Szívből gratulálunk a verseny résztvevőinek és a győzteseknek is! Boldogok lehetünk, hogy ennyi szíves kolléga, tehetséges művész és sok-sok fiatal énekes élteni tovább a magyar kórusok ügyét.

Kocsis Klára

Dr. HOPPÁL PÉTER KÖSZÖNTŐJE

A KODÁLY ZOLTÁN VII. MAGYAR KÓRUSVERSENYEN

Dr. Hoppál Péter kulturáért felelős államtitkár ünnepi köszöntővel nyitotta meg a Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusverseny Díjkiosztó ünnepségét 2015. november 22-én.

***Mélyen tisztelt Kodály Zoltánné asszony!
Tisztelt Professor asszonyok és Professor urak!
Tisztelt Karnagy Kollégák!
Tisztelt énekesek, éneklő közösségek,
ünneplő közönség, hölgyeim és uraim!***

Néhány hónappal ezelőtt az Europa Cantat nemzetközi kórusfesztivál egyik pécsi házigazdjaként frissen tapasztaltam, amit korábban karnagyként évek óta, éveken át, hogy a városba érkező óriási tömeg nemcsak művészi élményt, nemcsak jó hangulatot és társasági életet hozott magával, de tudott úgy a maga és mások öröme tenni, hogy azzal nem zavart senkit, nem hagyott szemetet és rossz érzést maga után, sőt, erősítette a helyiek jóakarátát, nyitott egymás felé fordulását.

Meggyőződésem, hogy ez azért van, mert a zenével és énekszóval együtt élő, különösen pedig a közösségekben éneklő embernek stabil az értékrendje, nemes a lelke és erkölcsi tartással bír.

Mi a Kultúráért Felelős Államtitkárságon hiszünk abban, hogy a jobb életminőségre törekvés nemcsak az egyes emberek, de az emberek által alkotott közösségek, családok, a civil közösségek, az egyházi, és egy településhez kötődő közösségek, és végső soron a társadalom egésze számára is egy jobb minőségű lét feltétele és biztosítéka.

Magyarország kormánya ezért támogatja a kórusok működését és azt, hogy Magyarország az európai kóruskultúra meghatározó tényezője legyen. Balog miniszter úrral éppen ezért is tartottuk meg a tisztelőnek, hogy a Magyar Kórusok Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége felkért bennünket arra, hogy támogassuk a rendezvényt, arra hogy Miniszter úr jelenlétével és én magam is ittlétemmel Önökkel együtt felmutassuk azt, hogy a magyarországi énekkari kultúra feltámasztásának ügyét Önökkel együtt nagyon fontosnak tartjuk.

Nagy örömünkre szolgál, hogy a KÓTA a Kulturális Kormányzattal összekapaszkodva annak érdekében, hogy a magyar kóruskultúra bázisait az iskolarendszeren keresztül megerősítsük, egy új programot indít útjára. Hiszünk abban, hogy az egész ország, az egész kultúrnemzet javára lehet, hogyha az elnémult közösségek újra énekelni kezdenek.

Márai Sándor írja a Füves könyvben:

“A tömegek világa csak mohó, de nem igényes. Te maradj mérték- tartó és igényes. (...) Egy kultúra nemcsak akkor pusztul el, ha Athén és Róma finom terein megjelennek csatabárddal a barbárok, hanem elpusztul akkor is, ha ugyanezek a barbárok megjelennek egy kultúra közterein és igény nélkül nagy keresletet, kínálatot és árucserét bonyolítanak le. (...) Nem lehetsz elég igényes erkölcsiékben, szellemiekben. Nem mondhatod elég következetesen: ez nemes, ez talmi, ez érték, ez vacak.”

Tisztelt Karnagy Kollégák, Kórustagok, Hölgyeim és Uraim!

ÖNKÉNTES SZERVEZŐK A KODÁLY ZOLTÁN MAGYAR KÓRUSVERSENYEN

A 7. Kodály Zoltán Magyar Kórusverseny rendezője a KÓTA, a lebonyolítója pedig ebben az évben egy új fiatal szervező team volt – a KÓTA Cantat: *Göttinger Klára, Faragó Emilia*, akik a pécsi Europa Cantat Fesztivál szervezésében szereztek tapasztalatot, valamint a zsűri titkár *Pribay Borbála*. Kiváló munkájukkal nagyban hozzájárultak a verseny sikeréhez.

Ezúton is köszönjük sok munkájukat!

Önkéntes szervezők a

Kodály Zoltán Magyar Kórusversenyen

A KÓTA által rendezett kórusversenyek történetében először 17 fiatal – az ELTE BTK Zenei Tanszék hallgatói, mint önkéntesek csatlakoztak a szervező

munkához. Fogadták és kísérték a kórusokat, információt adtak, lebonyolították az akusztikai próbákat, segítettek az éppen fellépésüket váró együtteseknek, valamint minden apró felmerülő problémát igyekeztek megoldani. Nekik is köszönhető volt, hogy a 7. Kodály Zoltán Magyar Kórusverseny sikeresen megrendezésre kerülhetett.

Álljon itt a nevük:

A csoport vezetője: *Kókai Lénárd* volt. A csapat tagjai: *Balogh Barbara, Boros Attila, Csóka Andrea, Dévényi-Györfly Imola, Faragó András, Horváth Anna, Ihász Nóra, Kiss Fruzsina, Kiss Lili, Már Nóra, Melis Kinga, Nagy Vanda, Némedi Katalin, Nyitrai Orsolya, Polgár Júlia Róza, Tóth Péter*

Szeretettel, FIATALOK!

- szerk. -

70 ÉVES A PÉCSI BARTÓK BÉLA FÉRFIKAR

A kórus 1945-ben alakult a Pécsi Közlekedési Vállalat támogatásával, *Sólyom Józsefné* karnagynő vezetésével. Jeles karnagyai voltak még az első 35 évben *Ligeti Andor*, *Hegyi István*, *Jobbágy Valér* és *Hergenröder József* személyében. 1980-ban *Lakner Tamás* vette át az énekkar irányítását fiatalos lendülettel. Intenzív munkával fedezték fel a kórusirodalom számukra addig ismeretlen, új területeit, jó együttműködésüket már az elején külföldi fellépések alkalmával kamatoztatták. Az 1980-as évek végétől kiemelkedő sikerek jelzik folyamatos fejlődésüket. Európa országai mellett az Egyesült Államokba, Kanadába, Uruguayba, Braziliába, Argentínába és Kínába is elviszik a magas színvonalú magyar férfikari kóruskultúra hírét. A megszámlálhatatlan sikerek és díjak közül az elsők mindig nagyon kedvesek az együtteseknek, így a férfikarnak is a Magyar Rádió Nívódíja (1988) és a Budapesti

műfaja fontos része a férfikar repertoárjának. Ez adta az ötletet az énekkar néhány tagjának, hogy *Balásy Szabolcs* vezetésével megalapítsák a **Vivat Bacchus Énekegyüttest**, akik mögött már szintén komoly sikerek állnak.

Az elmúlt 35 év kiemelkedő munkájának, kulturális tevékenységének rövid összegzését adta az a forró hangulatú, teltházás jubileumi koncert, melyre november 8-án került sor a pécsi Kodály Központban. *Dr. Hoppál Péter*, az Emberi Erőforrások Minisztériumának kulturális államtitkára meleg szavakkal méltatta a magyar kórusművészet egyik „nagykövetének”, „zászlós hajójának” sikereit, kiváló eredményeit, szerepét a hazai és a nemzetközi zenei életben. A KÖTA országos szervezet elnökségének díszoklevelét *Tillai Aurél* professzor, érdemes művész, a KÖTA tiszteletbeli elnöke, a Pécs – Baranyai Kórus és Zenekari Szövetség díszoklevelét *Kertész Attila* Liszt – díjas karnagy nyújtotta át további sok sikert kívánva a Bartók Béla Férfikarnak és Liszt-díjas karnagynak *dr. Lakner Tamás*nak.

A hangverseny elején – nagyon szép gesztusként – Cherubini ritkán hallható *Requiemje* négy tételének átélt megszólaltatásával tisztelegtek már nem élő kórustagjaik emléke előtt. A közreműködő zenekar a **Pécsi Szimfonia** volt. Bartók rendkívüli nehézségi fokú darabjának, a *Négy régi magyar népdalnak* autentikus előadásával emlékeztek meg névadójuk halálának 70. évfordulójáról.

A koncerten lehetőség nyílt azoknak a volt kórustagoknak a bemutatkozására is, akik már professzionális énekesként jelentős karriert tudhatnak magukénak. Nagy közönségsikert aratottak *Horváth István*, *Gál Máté*, *Csajághy Szabolcs* és *Bognár Szabolcs* énekművészek szólóénekekkel. A hangverseny egyik csúcspontja volt *Erkel Bánk*

Nemzetközi Kórusverseny kategória győzelme, Arany Diplomája (1989). A további díjak közül a legkiemelkedőbbek: Kategória győzelem a Debreceni Nemzetközi Kórusversenyen és Karnagyi Különdíj *Lakner Tamás*nak a Kodály művek ihletett tolmácsolásáért (1992), kategória győzelem a híres *Arezzói Kórusversenyen* (1996), Nagydíj az angliai Cornwallban az I. Nemzetközi Férfikari Kórusversenyen (2003), Olimpiai Bajnoki cím 2006-ban Kínában és 2008-ban Grazban, I. díj és Nagydíj az *Istambuli Nemzetközi Kórusversenyen* (2013), a Nagydíjasok Világ Versenyén Kínában a Férfikari kategória első díja és a legjobb karnagynak járó Különdíj *Lakner Tamás*nak. A kórus kiemelkedő szakmai sikerei alapján a HUNGAROTON velük készítette el az összes Kodály férfikari mű CD felvételét (2010) és valamennyi *Erkel Ferenc* kórusmű CD-jét, melyet az ICMA beválasztott az év Európában megjelent legjobb 10 kóruslemeze közé (2011).

Tovább erősítette a Bartók Béla Férfikar hírnevét az 1993 óta szervezett Európai-, majd Világ Bordalfesztiválok nagyszerű megvalósítása Pécssett, melynek óriási vonzereje ma már mind a zenei együttesek, mind a közönség, a turisták körében. A bordal

bán c. operájának Hazám, hazám áriája, melyet Horváth Istvántól hallhattuk releváns, bravúros előadásban. Az énekkar ifjú zeneszerzőit is „megbecsülte” műveik bemutatásával. Itt *Balásy Szabolcs* és *Horváth Krisztián* már elismert musical szerzőket, valamint Balatoni Sándor Junior Prima-díjas zeneszerzőt kell kiemelnünk.

Kvalifikált énekesekből álló férfikarok tudják csak hitelesen előadni a francia zeneszerző Poulenc: Assisi Szent Ferenc négy imája c. gyönyörű művét. Ezen az estén így hallottuk. Advent közeledtét készítette elő az amerikai zeneszerző Morten Lauridsen: O Magnum Mysterium hatásos feldolgozásának érzékeny előadása, majd Orbán György

egyik legismertebb műve, a *Daemon irrepit callidus* férfikari változata aratott óriási sikert. A zenei ünnepet megkoronázta a három Kodály mű (Isten csodája, Hej, Büngözsdi Bandi, Huszt) mának szóló, a mondanivaló mélységeit tisztán feltáró, a lírát és a drámaiságot egyaránt művesen közvetítő, rendkívül szuggesztív előadása.

A szép ívű ünnepi koncert befejezésekor az 1000 fős közönség szünni nem akaró vastappsal ünnepelte a jubiláló **Bartók Béla Férfikart** és karnagyát, **Lakner Tamást**, aki 35 éve töretlen hittel vezeti együttesét.

Isten éltesse Őket sokáig!

Kertész Attila

40 ÉVES A CANTEMUS – JUBILEUMI KONCERT A VIGADÓBAN

Manapság szomorú tényként tapasztalhatjuk, hogy a szűk szakmai érdeklődőket kivéve a kórusok előadásait szinte kizárólag a zenét szerető, amatőr közönség látogatja. Rendkívüli eseménynek számít, ha a sorok között nemcsak karvezetőket, hanem hangszeres művészeket is fel lehet fedezni.

2015. november 7-én lelkes érdeklődők töltötték meg a Pesti Vigadó patinás nagytermét a **Cantemus Kórus** estjén, köztük több neves előadó, politikus. Megtisztelte jelenlétével a jubilálókat többek között a köztársasági elnök, *dr. Áder János* és felesége, *Mádl Dalma* asszony, *Fekete György*, az MMA elnöke is. Az ünnepeltek az EMMI kultúráért felelős államtitkára, *dr. Hoppál Péter* és *Párkai István*, a Zeneakadémia nyugalmazott professzor emeritusa köszöntötte.

Több évvel ezelőtti élményem jutott eszembe: személyesen 1999 decemberében találkoztam először az együttessel egy zártkörű koncerten a Budapesti Kongresszusi Központban. (Akkor Msztyiszlav Rosztropovics játszott az est második részében a Liszt Ferenc Kamarazenekar közreműködésével.) Az azóta már világhírűvé vált *Szabó Dénes*, s kórusa számos sikert könyvelhet el: jelentős nemzetközi díjakat, tucatnyi CD és DVD felvételt, s koncertek sokaságát stb. S talán ami a legfontosabb, biztosították a minőségi utánpótlást!

Az együttes elmondhatja magáról, hogy immár nagy családdá alakult, melynek tagjai: **Pro Musica Leánykar, Cantemus Gyermekek, Vegyeskar, Ifjúsági Vegyeskar, Nyitnikék és Napsugár kórusok**, valamint a **Banchieri Énekegyüttes**. Hogy miben rejlik a titok, csak sejteni lehet: *Szabó Dénes*, s immár fia, *Szabó Soma* is egyszerűen megszeretteti a fiatalokkal a közös éneklést. Valószínűleg mindegyikük vallja, hogy „zene nélkül lehet élni, de nem érdemes”.

Ha csak hangfelvételtől ismeri valaki az alapító, *Szabó Dénes* Kossuth-díjas karnagy, a Nemzet Művésze, a Magyar Művészeti

Akadémia rendes tagja által vezényelt kórust, talán különösnek tartja a megszokottól eltérő Cantemus hangversenyeket. Az már nem számít rendkívülinek, ha a kórustagok egyenként jönnek be a terem két oldalán. Ellenben az, hogy egymástól 70-80 cm távolságban állva, a szólamokat nem egy tömbben énekelve szólaltatják meg, egyedinek mondható. Ezáltal teljesen speciális hatást érnek el.

A jubileumi hangverseny is ugyanazzal a magyar népdallal kezdődött, mint anno: „Őszi szél fúj a hegyekről...” – kezdte a szóló előénekes, majd egyenként, az ún. cluster technikát alkalmazva léptek be a kórustagok. Ha esetleg azt gondolnánk, hogy ezáltal kakofónia alakul ki, tévedünk. Egy fantasztikus, előre megtervezett zsongás részeseivé válunk, míg meg nem állnak a helyükön az énekesek. Lenyűgöző az a quadrofónia, amely a terem minden pontján éri a közönséget. Ez a leírhatatlan hangzásélmény egyre csak fokozódott az est végéig.

Még a rendszeres koncertlátogató számára is különleges az a felállás, amely a Cantemus esteken látható: a kórustagok nem állnak szorosan egymás mellett, s szinte minden műsorszám után változtatják helyüket. Egyértelműen látszik, hogy mindez tudatosan kipróbált, előre kialakított koreográfia – a helyi akusztikát figyelembe véve. Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy mindez nem öncélúan a látvány, hanem a hangzás érdekében történik!

Óhatatlanul asszociál a hallgató: Bach két kórusra írt művei jutnak eszébe, esetleg Itália valamelyik reneszánsz dómjába képzelheti magát. A tér minden irányából hallatszanak a fantasztikusan ki egyenlített szólamok. Mikor az emeletről megszólaltak az „angyalok”, úgy éreztem, itt a földi mennyország. (Valószínűleg, nem voltam egyedül.)

A program nagy részét szakrális darabok alkot-

ták. A koncert első felében Bárdos Lajos, Kodály Zoltán, Kocsár Miklós, Orbán György, Gyöngyösi Levente művei mellett felhangzott Franz Biebl Ave Maria-ja is a Pro Musica Leánykar előadásában, Szabó Dénes vezényletével. Szünet után a Cantemus Gyermekkar Benjamin Britten A Ceremony of Carols ciklusát szólaltatta meg *Felletár Melinda* hárfakiséréttel. Ezután Szabó Soma dirigálta a Cantemus Vegyeskart, amely Thomas Tallis, Kocsár Miklós, Tóth Péter, Eric Whiteacre és Gyöngyösi Levente egy-egy alkotását szólaltatta meg ugyanolyan magas színvonalon.

Záró számként Thomas Tallis 8 kórusra, s 40 szólamra írt, ritkán hallható motettáját, a „Spem in alium”-ot hallhattuk. Szabó Soma a terem geome-

triai középpontjából irányította az egyesített Cantemust. Leírhatatlan az a fenséges, felemelő hanghatás, melyet a Vigadó falai közé varázsoltak. A különös hangzásélmény szinte más dimenzióba röpitette a jelenlévőket.

Pályám során igen sok neves hangszeres- és énekművészt, karmestert, zenekart, valamint kórust láttam, hallottam élőben. Több világhírű előadó produkciója mai napig fülemben cseng (pl. Szvjatoszlav Richter, Fischer Annie, Cziffra György, Yehudi Menuhin, Isaac Stern, Maurice André, Jean-Pierre Rampal, Leonard Bernstein, Claudio Abbado, Monserrat Caballé, Luciano Pavarotti stb.) Noha nem szeretném egyikükkel sem összevetni a Cantemus kórusok jubileumi estjét, mégis meg kell állapítanom, ilyen katartikus élményben soha nem volt részem: a csontomig hatolt a zene! Köszönöm!

Nagy Márta

200 ÉVE SZÜLETETT MOSONYI MIHÁLY

„A művészeti kincsásoknak nem szabad vesztég maradniuk és magukat visszariasztani engedni az ijesztő kísértetes alakok fondorkodásaitól, különben a felszínre hozandott kincs ismét mélyen alásüllyed a föld alá. Tehát csak előre!”

Zenészeti lapok, 1863, II. évf./33.sz. *Mosonyi Mihály*

Mosonyi Mihály 1815. szeptember 4-én született a Moson megyei Boldogasszony községben. Élete viharos és szélsőséges szenvedélyekkel volt teli, mint a korszak, amelyben élt. Szegénységben élő szülei nem tudták támogatni tanulmányait, így a német anyanyelvű zenész palánta (eredeti neve Michael G. Brand volt) 14 évesen saját kezébe vette sorsát.

Semmilyen munkától nem riadt vissza, hogy Pozsonyban tanul-

hasson. Pejachevich Péter gróf szlavóniai kastélyába került, Rétfalura, ahol pártfogói segítségével nyugodt körülmények között fejleszthette zeneelméleti tudását és 7 év elteltével, 1842-ben igazi zongoraművészként és komponistaként költözött Pestre.

A nemzeti romantika nagy harcosai között ez a fiatal ember, aki magyarul élete végéig nem tudott megtanulni tökéletesen, élen járt a magyar zene megteremtéséért való küzdelemben. Hihetetlen vitalitással írja kritikáit az általa az 1860-as években alapított *Zenészeti lapok* című újságban és ugyanolyan vehemensen támogatja a hozzá és eszméihez

csatlakozók kezdeményezéseit. Ezen újságnak, melynek alcíme:

„Közöny a zeneművészet összes ágai köréből” tulajdonosa, főszerkesztője és kiadója *Ábrányi Kornél* volt, akinek köszönhetően Mosonyi életéről ma többet tudhatunk. A lapok hasábjain nyílt próbálkozásokat tett a magyar katolikus zene megreformálására, még kottapéldákat is találunk, ahol bemutatja az eredeti és az általa javasolt formát. Mondanunk sem kell, hogy nagy port kavart ezzel is és míg élt a magyarságban az öntudat, az igazságtalanság gyötrő érzése, addig lelkes táborra talált eszméje.

Megelőzve nagy utódját, Kodály Zoltánt, a zeneileg művelt Magyarország gondolata foglalkoztatta és felhasználva tanítói kapcsolatait és az újság adta lehetőséget, folytatásos összhangzattan leckéket közölt.

„Egy nemzet, mely szellemi önkifejlődésén törekszik, bizonyára nem az idegen novella- s regény-irodalom kalandhősein fog fellelkesülni. Ez, csak saját nemzeti történelme s költőinek dalai által fog sikerülni. Nagy s nemes dolgokra buzdítani: csak a hazai képes!”

/Zenészeti lapok, 1863, II. évf./35.sz.

A magyar hangvétel

Az első miséjét még rétfalui éveiben írta, a negyediket – az utolsót – felesége halála után. Bár a két mű között nagy utat járt be a szerző (1842 és 1853), magyar hangvétellel mégsem kísérletezett. Ezt a fordulatot Liszt Ferencsel és az Esztergomi misével való találkozása hozta meg. Ettől kezdve a két művészt valami láthatatlan szövetség és szimpátia köti össze, melyet Mosonyi halála sem tör meg. Liszt egy csodálatos fantáziát komponált Mosonyi operájának, a Szép Ilonkának dallamaira, mellyel halhatatlanná tette barátságukat.

Hogy mennyire komolyan vette önmagát és a magyar zene ügyét, az másik barátjával és vetélytársával, Erkel Ferencsel való viszonyán mutatkozik meg. A termékenynek és inspirálónak indult kapcsolat mérges vitába torkollott, melyet Mosonyi országvilág szeme láttára vívott. Bár Erkel nem reagált nyíltan a támadásokra, az operaház zeneigazgatójaként levette a műsorról a Mosonyi-műveket.

Mosonyi harcos természete ellenére végül csalódott, a „magyarkodás” már nem

volt annyira divatos, kevesebb társa akadt, aki az ügy mellé állt volna. Meg akarta reformálni az operát, a kamarazenét, az egyházzent, de egyrészt egymaga kevés volt hozzá, másrészt nem volt számára elérhető az az autentikus forrás, mely alkalmas lehetett volna a műzenébe való adaptálásra. A Füredi–Bognár-féle 100 magyar népdalt használta forrásként (ahogyan Liszt is), mely kevésbé népdalok, mint inkább népies dalok gyűjteménye volt

A műfajok

Amennyire sikeres volt Erkel az új nemzeti opera megteremtőjeként, ő úgy bukdácsolt ezen az ösvényen.

Valószínűleg nem is ez volt az ő kijelölt útja. „Szerencsére”

Liszt őszinte kritikáival időben elvette kedvét az operairástól, hiszen nem rendelkezett azokkal a tapasztalatokkal, melyek ebben a műfajban elengedhetetlenek. Sem dramaturgiai, sem zenei szempontból nem voltak színpadképesek ezek az alkotások.

Próbálkozott az akkori dalárdák és egyetek repertoárját is bővíteni, de kénytelen volt az előadók felkészültségének szintjét nem meghaladó műveket írni.

Mosonyi annál őszintébb tudott lenni az egyházzentben. Liszt elismeréseként és barátságuk jeleként felkérte, hogy Esztergomi miséjéhez Gradualét és Offertoriumot írjon, melyet hálából elő is adtak az ő vezényletével. Sajnos, mire ebben a műfajban is az érett, nem csak zenei eszköztárában, hanem lelkieben is a letisztult zeneszerzővel találkozhattunk volna, 1870-ben, egy viharban szerzett betegség elvitte.

Ma

Csak sejthetjük, hogy milyen maradandót alkotott volna igazi tanári és nevelői affinitásával, ha megéri a Zeneakadémia megnyitását, melynek alapító bizottságában ott volt. Bár nagyon fontosnak tartotta a magyar zene ősi gyökereinek feltárását és a műzenébe való beépítését, soha nem vesztette szem elől, hogy Európa közepén meg kell ismertetni a közönséget más népek zenei kultúrájával is. Még saját műveit is háttérbe szorította Richard Wagner és Liszt Ferenc alkotásainak magyarországi bemutatójáért.

Szerzeményei a mai napig mellőzöttek a koncert pódiumokon, holott kétségtelenül annak a korszaknak remekművei, mely segített feléleszteni az önmagát bátran vállaló és a minden valójában magyar zenét.

A **Sol Oriens Kórus** és **Kamarazenekar**, melynek koncertmestere *Versánszky Ildikó*, 2015. december 19-én, a Szent Anna székesegyházban előadja a C-dúr misét, mely alkalom a Katolikus Újjászületés Emlékév Jubileumi év 2015. hangversenysorozat záró eseménye lesz.

Deményi Sarolta

Népzene Szó

NÉPDALKÖRÖK, PÁVAKÖRÖK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK OLDALA

A 23. HAL

HAJNAL AKAR LENNI KÁRPÁTMEDENCEI NÉPDALVERSENYEN

A 23. HAL, Hajnal Akar Lenni Népdalversenyen 2015. november 13-14-én rendezte a Szatmárnémeti MADISZ - Magyar Demokrata Ifjak Szövetsége.

A Kárpát-medence legjobb népdaljai mérték össze tudásukat a nagymúltú versenyen. Az előadók 12 éves kortól a szépkorúakig átfogták a korollót. A 33 versenyzőből 15 jutott a HAL döntőjébe. A dalosok az elődöntőben a KÓTA térségi, a döntőben országos népzenei minősítő fokozatait vehették át. A legjobbak az országos Aranypáva fokozatot érdemelték ki.

HAL zsűritagjai:

Roth Györfi Erzsébet énekes Csíkszeredáról Boros Erzsébet a 2010-11-es HAL győztes Buzásbocsárdról, Antal Tibor zenész, zene tanár, egykori HAL győztes Gyimasközéplokról, Kanalas Zsófia a Szabadkai Zeneiskola etnomuzikológus tanára, Maczkó Mária, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem óraadó tanára Turáról. –

Györfi Erzsébet, Boros Erzsébet, Antal Tibor, Kanalas Zsófia és Maczkó Mária

Birinyi József méltatja a fellépőket

A HAL zsűrielnöke *Birinyi József* népzene kutató, a KÓTA társelnöke, a Hungarikum Szövetség elnöke méltatta a fellépőket.

Első helyezést ért el *Kovács Zoltánné Lajos Krisztina* Jászárokszállásról, második lett *Lepár Krisztina* (Kanalas Zsófia tanítványa) Szabadkáról és *Gubinecz Ákos* (Ifj. Horváth Károly és Varró János tanítványa) Nováról, harmadik *Tóth László Pálházaról*.

A KÓTA és a Tradíció Stúdió az első hét helyezettnek térítésmentes táborozást adományozott a 31. Csutorás Nemzetközi Népzenei és Néptánc Táborba, 2016. augusztus 7-14 között Örkénybe.

Közönségdíjas a szatmárnémeti származású, jelenleg Budapesten, a Bartók Béla Konzervatóriumban tanuló *Bodó Emese*. Az énekesek díját *Gubinecz Ákos* vehette át.

Különdíjat kapott: az Erdélyi Virtuális Antikvárium és Könyvesbolt részéről: *Szákács Imelda Melina*, *Henter Hanga Napsugár*, *Jaskó Anita*. Az első helyezettnek különdíjat ajánlott fel a Boróka gyökér Egyesület, míg a Bartók Béla Hagymányörző Egyesület és a Szent-Györgyi Albert Társaság elnöke pénzjutalomban részesítette *Mészáros Amandát*. A társrendező szatmárnémeti Szent-Györgyi Albert Társaság nevében *Csirák Csaba* könyvjutalmakat adott a döntős dalosoknak. *Dr. Gerzanics Magdolna* szintén ajándékkönyvekkel jutalmazta a versenyzőket. A Tradíció Stúdió és a Media Flash filmeket adományozott a résztvevőknek, *Maczkó Mária* CD-kezt a díjazottaknak.

Gratulálunk a győzteseknek, a szervezőknek! Külön köszönet *Ilonczay Annamáriának*, a fő rendezőnek!

A rendezvényt az NKA támogatta.

Birinyi József és Boros Erzsébet fotói

Nagy Noémi Kriszta balánbányai énekes, korábbi HAL győztes átveszi az Aranypáva oklevelet

Győztesek: Kovács Zoltánné Kriszta, Lepár Krisztina, Gubinecz Ákos és Tóth László

B. J.

56 1956 EMLÉKEZETE

Berkesi Sándor ünnepi beszéde a vésztői 56-os megemlékezésen

„Üdv néked ifjúság! Üdvözlégy magyar nép!
ki lángban és vérben született meg újra
három nagy éjszakán vad ágyúdörgésben!
Melyik nép írta fel mostanában nevét
így, hogy aranyat adott kezébe Isten ujja?
S mely nép beszélt így az önmaga nevében,
mint angyal, mikor a harsonát fújja?
Bús igájának fájára írja hát,
s mint annyiszor a megsárgult ezer évben
vérrel és vassal tanítja zsarnokát.”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Sinka Istvánnak 1956. október 23-án, Budán született gondolataival köszöntöm Önöket mai ünnepi együttlétünkön, amely az 59 évvel ezelőtti dicsőséges forradalmunkra és szabadságharcunkra emlékezik. Engedjék meg, hogy ebből az alkalomból néhány gondolatot megosszak Önökkel.

A magyarságban mindig élt a szabadság és a függetlenség vágya. Tragikus történelmünk folyamán népünk függetlenségének kivívásáért több ízben harcba szállt. A magyar történelem fő vonulata az elnyomó nagyhatalmakkal szembeni szabadságküzdelmünk sorozata. Népünk, történelmének nagy pillanataiban mindig tudott nemzetként viselkedni, mindig tudott egységesen, közösen cselekedni.

„A nemzet közös ihlet” – mondja József Attila. Forradalminkban ez a közös ihlet a szabadság feltételek nélküli óhajta volt. Történelmünkben két ilyen a nemzet szándékát egységesen kinyilvánító nagy pillanatot említhetünk: 1848. március 15-ét, és 1956. október 23-át.

Engedjék meg, hogy néhány korabeli dokumentummal emlékezzem az 1956-os történelmi időkre, zeneszerzőink és költőink megnyilatkozásának tükrében.

Kodály Zoltán 1954-ben készítette el monumentális vegyeskarát, a *Zrínyi szózatát*, amelynek hatása és messzehangzó mondanivalója talán *Illyés Gyula Egy mondat a zsarnokságról* című költeményével egy szinten vált számunkra klasszikussá. Idézem a költő Zrínyi Miklós Kodály Zoltán által megzenésített néhány mondatát, amely Az török áfium ellen való orvosság című munkájából való:

„Teljesek a históriák nemzetünk dicsőségével. Teli a világ azoknak emlékezetivel; Európának egy szeglete sincs, aki az mink eleinkről becsülettel ne szólna. De meg kell vallanunk: csúfsága lettünk a nemzeteknek és magunknak. Ellenségünknek pedig, valahonnan jön ránk, prédájává. Miért? Vitézségünk romlásáért. A részegségért, tunyaságért, az egymás gyűlöléseért és ezer ilyen vétünkért. Csak jobbitsuk meg magunkat, szabjunk más rendet dolgainknak. Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók! ...”

Zrínyi következő mondatai látnoki erővel szólnak '56 mártírjaihoz:

„De ha ki bízik Istenben, szereti hazáját, vagyon egy csepp magyar vér benne, kiáltson fel az égbe Istenhez, énekelje velem ez Debóra énekét! Kik szabad akarattól adták meg magukat a veszedelemre, áldjátok az Urat!”

Nádasi Alfonz atya Kodály Zoltán gyóntató papja volt.

Gyakran látogatta meg a Mestert és feleségét. Egyik találkozásukról írja visszaemlékezéseiben, idézem:

„A Galyatetőn voltunk '56 nehéz napjaiban. Felesége a rádió mellett aggódott, mert a szálloda vendégei azt a hírt hozták, hogy Kodály nevét a legkülönbözőbb külföldi adók emlegették. Mi a másik szobában zavartalanul olvastunk görögül Szofoklész egyik tragédiájából. Utána a Szentírásból elemeztük a napi evangéliumot. Felesége nem bírta türelemmel, átjött hozzánk mondván: 'Zoltán, ne fogadj el semmit ebben a káoszban.' A Tanár úr hol feleségére, hol rám nézve szinte belső sugárzásban mondta: 'Megírtam a Te Deumot. Annak az utolsó mondatát válaszolom: Nem rendülök meg sohasem; hanem szilárdan állok mindörökre.'”

Bárdos Lajos Tanár úr 1956 februárjának és márciusának fordulóján rátalálván *Balássy László* költő versére, megkomponálta a *Jeremiás próféta könyörgése* című drámai kórusát vegyeskarra. A szöveg parafrázis, a Jeremiás siralmi bibliai szakasz ötödik fejezetének szabad átköltése, amely a kor hiteles tartalmi, érzelmi látéletét fogalmazza meg. A vers mondatait olvasva elénk támadnak a sötét, lelket megoltó ötvenes évek, a kitelepítések, a koncepciók percek, amelyeknek dokumentumai megnézhetők a fővárosban, az Andrássy út 60-ban, a Terror házában. Néhány sort idézek a szövegből, amely az ítéletes első szakasz után a reményt, a kimenekedést is felmutatja:

„Szánj meg Uram, szánj bennünket
Szánd meg szörnyű szegyenünket.
Örökségünk elraborták,
Másoké az ősi jószág...”

Szívünkbe meghalt az öröm,
Nincs más, csak gyász, keserű könny.
Hová tűntek a bölcs vének,

Elnémult a lant s az ének.
Lehullt fejünk koronája,
Jaj, rajtunk a vétkek átka...

De te Uram, örökké vagy,
Végzetlen a hatalmad,
Oltalmunkra hogy ne lennél?
Oly sokáig hogy felednél?

Vagy haragod oly hatalmas,
Hogy örökre eltaszítasz?
Szólíts Uram, s hozzád térünk,
Add vissza sok boldog évünk.”

A másik nagyszerű Kodály tanítvány, *Gárdonyi Zoltán Honszeretet* című vegyeskarának születési dátuma szintén 1956. A szöveg *Vörösmarty Mihály* azonos című költeményének néhány kiválasztott sora, idézem:

„Szeresd hazádat és ne mondd:
A néma szeretet
Szűz mint a lélek, melynek a
Nyelv még nem véthetett.

Tégy érte mindent: életedet,
Ha kell, csekélybe vedd;
De a hazát könnyelműen
Kockára ki ne tedd.

S midőn setét lesz a világ
És minden tűz kiég,
A honfiszívben fennmarad
Egy élő szikra még.

E szikra a hon napja lesz,
S hol fénye hőn ragyog,
Az élet a hon kebelén
Ujúlva feldobog.

És újra felvirul a föld,
Amerre a szem néz,
És minden, aki rajta él,
Munkára tettre kész.

Oh honfi, őrizd e tüzet
S ne félj, ha vész borúl:
E szikra fényt ad és hevet
S ég olthatatlanul.”

1956 októberéből – magam 12 évesen – sok mindenre emlékszem. Angyalföldi bérházunk harmadik emeletén nagyanyámmal, szüleimmel, testvéreimmel az ágyúzások miatt néhány éjszakát lakásunk udvarra néző legkisebb szobájában töltöttünk. Az utcai front nem volt biztonságos. November 4-én, hajnali 4-kor aztán szovjet tankok dübörgése vert fel bennünket. Hosszú órákon keresztül vonultak az ablakunk alatt. A Szabad Kossuth Rádió a Parlamentben berendezett stúdióból reggel 5 óra 20 perckor Nagy Imre utolsó rádióüzenetét közvetítette:

„Itt Nagy Imre beszél, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke. Ma hajnalban a szovjet csapatok támadást indítottak fővárosunk ellen, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megdöntsék a törvényes magyar demokratikus kormányt. Csapataink harcban állnak! A kormány a helyén van. Ezt közlöm az ország népével és a világ közvéleményével.”

Hogyan élték meg a kortársak 1956 októberének, novemberének fájdalmasan dicsőséges heteit? Erről tudósít Jobbágy Károly A rádió mellett című verse:

„Rólunk beszélnek minden nyelven;
sikong az éter és csodál:
„Dávid harcol Góliát ellen”.
Nép milliók aggódva nézik,
hányan indulnak halni még?
S küldi a nép ifjú vitézit.
Fiatalok, még alig éltek
s füttyöngő golyók hangja közt
támadnak neki a pribéknek.
Nem akarunk híresek lenni;

– ilyen áron meg semmiképp,
hisz' bánatunk már végtelennyi,
de nekünk mindig az jutott,
hogy a világ minket csodáljon
s fiaink kapják a golyót.
Kint ágyú szól, gyors lövés pattan,
a falról Petőfi figyel,
ahogy járkálok egymagamban.
Így járkált ő is átkozódva:
„Európa újra csendes...” Ó!
Csak minket húz a sors karóba,
csak minket öl száz év után is
ugyanaz, aki hajdan ölt,
hogy hányan halunk? – sose számít.
Mások csodálják bátorságunk
Mi meg naponta meghalunk,
dzsida s golyó veri át hátunk,
de megmutatjuk a világnak,
hogy mikor mindenki lapul
s csak a rádiók kiabálnak,
mint akinek már mindenképpen
minden mindegy, hát életet
adunk szabadságért cserébe.
És ha a sors ily' vadul büntet,
mert, hogy túrtünk tíz éven át,
– felmutatjuk véres fejünket,
s tudjuk, hogy mindent megbocsát.

(Bp. 1956. október 29.)

Végiglapozva a korabeli nemzetközi sajtót, vagy akár a későbbi évfordulókkal kapcsolatos megemlékezéseket, elemzéseket, kétségen kívül állíthatjuk, hogy az 1956-os forradalom és annak vérbefojtása megrázta, lázba hozta az egész világ közvéleményét. A szovjet tömbbe zárt népeket csakúgy, mint a nyugati világ országainak állampolgárait. Magyarország neve egy csapásra ismertté vált világszerte. Mindenütt csodálattal tekintettek e kis európai nép szabadság szeretére, bátorságára, elszántságára, mellyel vállalni merte a harcot az öt elnyomó hatalmas túlerővel szemben. A neves írók, művészek, politikusok megszólalásai közül egyet emelnék ki: Albert Camus, Nobel-díjas francia egzisztencialista író, aki baloldali érzelmű, a kommunizmusmal szimpatizáló entellektüel volt. 1957-ben a következőket mondta:

„A legázolt, bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik nép a világon az elmúlt húsz esztendőben. Ahhoz, hogy ezt a történelmi leckét megértse a fülét betömő, szemét eltakaró nyugati társadalom, sok magyar vérnek kellett elhullnia – s ez a vérfolyam most már alvad az emlékezetben. A magára maradt Európában, csak úgy maradhatunk hívek Magyarországhoz, ha soha és sehol el nem áruljuk, amiért a magyar harcosok életüket adták, és soha, sehol, – még közvetve sem – igazoljuk a gyilkosokat. ... Ezért, ha szerencsétlenségükben osztoztunk, – miénk reményük is. Nyomorúságuk, láncaik és száműzöttségük ellenére királyi örökséget hagytak ránk, melyet ki kell érdemelnünk: a szabadságot, amelyet ők nem nyertek el, de egyetlen nap alatt visszaadtak nekünk!”

Emlékezzünk még egyszer '56 mártírjaira elcsendesedve, a pesti srácokra, a 'mansfeldpéterekre' Tollas Tibor Túlélők című versével, amely a forradalom és szabadságharc 30. évfordulójára íródott:

„Legyen csendes az álmuk,
mert nem haltak hiába.
– Letarolt erdő fáí –
úgy fekszenek vigyázzba.

Földtömte szájuk némán
kiált időtlen esküt.
Elvetett mag a rögben
a csontmeztelen testük.

Feldúlt sírjukon mécses,
október tűzvirága,
a holtak jogán kérdez,
választ már mit se várva.

Múltunkat elrabolták,
a sivár jelen hallgat.
Ők élík túl, – a holtak,
A győztes forradalmat.”

(1986)

Elérkezvén a mához, napjainkhoz, tegyük fel a kérdést,
mit üzen 1956 a jelennek és a jövőnek?

1. Üzenet:

Azt, hogy halaszthatatlan nemzeti érdekünk a hatalmi
megosztottságokon felülemelkedő szellemi-lelki össze-
fogás megteremtése. A Trianon óta szétszórt 15 milliónyi
magyarság csak és kizárólag a szellemiség, az erkölcs, a tu-
domány és a kultúra területein találhat közös otthonra. Az
értelmiség felelőssége ebben hatalmasan felértékelődik.

2. Üzenetként hallgassuk meg Makra Gabriella előadá-
sában *Balassa Sándor* Kossuth-díjas zeneszerzőnek *Magyar
ének-ét*, melynek szövegét is, dallamát is a komponista készí-
tette:

„Új magyar ének szálljon az égbe,
Szent szabadságunk jöjjön el végre.
Mindenható Isten fohászodunk hozzád,
Támadjon fel újra Magyarország.

Jöjj közénk testvér, állj ki a gátra,
Nem lehetsz többé rászédett, s gyáva.
Mindenható Isten fohászodunk hozzád,
Támadjon fel újra Magyarország.

Védd meg a népünk, óvd meg a nyelvünk,
Szép ifjúságunk fel kell nevelnünk.
Mindenható Isten fohászodunk hozzád,
Támadjon fel újra Magyarország.

Hős magyar lélek támadj fel bennünk,
Adj jelet nekünk, hogy mit kell tennünk.
Mindenható Isten fohászodunk hozzád,
Támadjon fel újra Magyarország!

A 3. Üzenet legyen *Polner Zoltán*

Vésztő, 2015. október 23.
A beszéd elhangzott Vésztő város polgárai előtt a
Művelődési Házban, nemzeti ünnepünkön.

Mire várunk, magyarok? című verse.

„Egy nemzetnél sem vagyunk
alábbvalók.”

Visszhangozzák a századok.
Ezért ragadott kardot Zrinyi,
ezért hallottuk Adyt sírni
s a nemzet ezért hallgatott.
Mire várunk, magyarok?

Nem igaz, hogy elveszünk
mind. Ne higgyétek
a herderi jóslatot!
Templomot csak az a nép épít,
melynek sorsát új ezer évig
zsoltárok őrzik és dalok.
Mire várunk, magyarok?

Kegyetlen önvád a múlt
mirajtunk. Élünk
országpusztító Trianont.
Aljasság parancsolt és börtön,
testvéreink a hámezőkön,
sok elpusztult, drága halott.
Mire várunk, magyarok?

Láng-október, te dicső,
kit a szabadság
szent angyala oltalmazott.
Kapuinkon tengernyi horda.
Mi mentettünk meg Európa,
mi óvtuk a jövőt, holnapot.
Mire várunk, magyarok?

Ma is halljuk a síri
csöndet, halljuk
a Nagy Imre-szózatot,
de lelkünkben már fénylő ország
s a törvényeit értünk hozzád,
hogy legyünk végre szabadok!
Mire várunk, magyarok?

Támadj föl édes hazám,
te megalázott,
porba tiport, elhagyott.
Mártírok hite óvjon minket,
míg el nem jön a rég várt ünnep.
Emeljétek föl arcotok!
Mire várunk, magyarok? (2001)

A végszó legyen a nagy reformátor *Martin Luther imád-
sága*, emlékezve a Reformáció ünnepére, annak közelgő
500. évfordulójára. Luther szavai napjainkban aktuálisab-
bak, mint valaha:

„Adj békességet Úr Isten
A mi időnkben a földön.
Mert nincsen nekünk több senki
Bajvívónk és hadakozónk,
Hanem csak te, Úr Isten. ÁMEN.”

Berkesi Sándor

Egy kis technika... 116.

Végigmentünk a szó-,(darab-,koncert-)kezdő mássalhangzókon és magánhangzókon, melyik milyen nehézséget/könnyebbséget okoz, mivel segíthetünk a velük kapcsolatos problémákon. Legyenek most terítéken a szó végző mássalhangzók.

Érdeemes tanulni az énekesektől. Bizonyára mindenkinek volt alkalma élőben énekes előadását figyelni, amikor is egy-egy szóvégző mássalhangzót annyira felnagyított, hogy valósággal „kiköpte”, valójában hasfali indítással egy gyors pluszlevegőt küldött rá. („Az éneklés felnagyított beszéd meghatározott hangmagasságon” - Adorján Ilona: Hangképzés, énektanítás. Eötvös József Könyvkiadó, 1996. 9.old.) E felnagyítás egyrészt eszköz a nagy drámai szituációk érzékeltetésére, másrészt mindig csöpp pihenésre ad alkalmat azoknál a mássalhangzóknál, melyeknél a fogak és/vagy az ajkak szerepet kapnak. Ezek: **Z, Sz, Cs, Zs, B, P, V, F, D, T,** és a **R** hangzó is. Az utóbbi három kivételével az állkapocs részben vagy egészen zárul, s olyankor pihen a gége. Manapság, mikor egyre nehezebb darabokat énekelnek a kórusok, akkor nem árt ezzel is tisztában lenni, hogy egy-egy mű hosszantartó fárasztó részét könnyebb átvészelnie az énekkarnak, ha nem csak a szó kezdő mássalhangzókat nagyítja fel, hanem a befejezőket is.

Meg kell győzni a kórus énekeseit, hogy ha normál mindennapi artikulációval énekelünk, akkor a szövegből SEMMI nem jön át a színpadról. Ha már úgy érzik, hogy annyira felnagyították a szöveget, hogy az már túlzás, szinte karikírozás, na, akkor éppen hogy lehet valamit helytel közlő kórusmű szövegéből. Persze, ha nincsenek tisztában az egyes hangzók pontos képzési helyével és módjával, akkor a felnagyítás nem lesz eredményes. Hasonlóan eredménytelen az is, ha csak annyi instrukciót kapnak, hogy artikuláljanak jobban. Ez körülbelül tíz másodpercig hat, utána mindenki belefeledkezik a darab további menetébe, és abbahagyja az erre való odafigyelést. Tudnillik amit nem gyakorolunk külön, az nem jön elő szerepléskor. Bizony, ki kell gyakorolni a technikai fogásokat is, nemcsak a zenei felépítettséget, zenei formálást, dinamikát stb. És nem egyszerű megismétléssel, mely előtt a karnagy elmondja, mi a kívánsága, hanem konkrét segítséggel, segítő mozdulatok megtanításával, majd azok begyakorlásával. Ahogyan egy zongora tanár nemcsak azt mondja a növendéknek, hogy emelje az ujját adott rész billentésénél, hanem előzőleg elvégeztet a növendékkel olyan gyakorlatokat, ügyesítőket, amelyekkel KÉPESSÉ TESZI a feladat elvégzésére.

Vegyünk például egy Bach művet, ahol sűrűn elfordulhat mondjuk a **Geist** szó.

- Idézzük fel gondolatban, milyen az, mikor fogunkkal tépünk el egy cérnaszálat. Próbáljuk ki a a mozdulatot.

- Ugyanilyen mozdulattal mondjunk ki egy **SZ**, majd rögtön utána külön egy **T** hangzót.

- Egy pillanatra némán „cérnásan” zárjuk a fogakat, majd hasizom –lendülettel, mondjuk ki együtt a két szóvégi mássalhangzót: **SZT**.

- Ezután énekeljük az adott részt!

Szerepléskor ennek a kis gyakorlásnak az emléke biztosan előjön a mozdulattal együtt, s működni fog a szó-záró mássalhangzók felnagyítása.

De ugyanígy lehet eljárni a **ST** együttes előfordulásánál is (járkálást, bujdosást), vagy **T** nélkül, a Sanctus, Dominus, Agnus és hasonló szavaknál, hogy ne Sanctu, Dominu és Agnu hallatszódjék.

Hasonlóan pihentető ez a fogzárlat a **Z**, (víz, vigyáz, kéz) **S** (János, felséges).

Különösen hosszan tartott hangok veszélyeztetik a befejező mássalhangzó felnagyítását, mert ki-ki úgy érzi, hogy adott esetben a tartott akkord puhaságát veszélyezteti az akcentuált mássalhangzó végződés. Pedig éppen a helyesen ejtett mássalhangzó ad tartást a befejezésnek, s nem melleleg a ritmus is pontosabb és plasztikusabb lesz tőle.

Dr Bruckner Adrienne

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsett - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagnál és a Szerkesztőségben

KODÁLY ZOLTÁN VII. MAGYAR KÓRUSVERSENY

